

LEGE
privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni

În conformitate cu prevederile art. 7 din Constituție, republicată,

Ținând seama de prevederile Convenției-cadru privind protecția minorităților naționale, adoptată, la Strasbourg, de Consiliul Europei la 1 februarie 1995, ratificată de România prin Legea nr. 33/1995,

Luând în considerare orientările formulate de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția) în Raportul privind tratamentul preferențial acordat de statul înrudit minorităților naționale (Veneția, 19 octombrie 2001),

Având în vedere Declarația „Suveranitate, Responsabilitate și Minorități Naționale” a Înaltului Comisar pentru Minorități Naționale al OSCE (Haga, 26 octombrie 2001),

Parlamentul României adoptă prezenta Lege:

Art.1

Statul român sprijină dezvoltarea legăturilor cu românii de pretutindeni pentru păstrarea și afirmarea identității naționale, lingvistice și religioase, cu respectarea legislației statelor ai căror cetățeni sunt.

Art.2

Prezenta Lege reglementează:

a) drepturile persoanelor care își asumă în mod liber identitatea culturală română – persoanele de origine română și cele aparținând filonului cultural românesc – denumite în continuare „români de pretutindeni”, care domiciliază în afara frontierelor de stat ale României.

b) atribuțiile autorităților competente din România, în materia sprijinului acordat românilor de pretutindeni.

Art.3

(1) Prevederile prezentei legi se aplică în conformitate cu principiile suveranității teritoriale, buneii vecinătăți, reciprocității, *pacta sunt servanda*, principiul respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și nediscriminării.

(2) Prevederile prezentei legi se aplică pe baza încheierii de acorduri și programe cu statele în care există persoanele prevăzute la art. 2 lit.a) din prezenta lege sau de protocoale ale Comisiilor mixte bilaterale, respectiv pe bază de reciprocitate și în conformitate cu prevederile Convenției-cadru privind protecția minorităților naționale, ale Raportului privind tratamentul preferențial acordat minorităților naționale, de către statul înrudit, adoptat la 19 octombrie 2001, și cu recomandările

Înaltului Comisar pentru Minorități Naționale al OSCE, pentru a asigura protecția identității culturale, etnice, lingvistice și religioase a acestora.

(3) Guvernul României va analiza periodic situația aplicării prevederilor cuprinse în acordurile și programele în vigoare încheiate cu statele menționate la alin. (2) și a standardelor și documentelor internaționale și europene în domeniul protecției persoanelor aparținând minorităților naționale, la care statele respective sunt parte.

Art.4

(1) Prezenta Lege instituie măsurile - cadru necesare pentru:

a) păstrarea, afirmarea și promovarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a românilor de pretutindeni, în conformitate cu standardele și practicile europene și internaționale în materie;

b) dezvoltarea legăturilor cu România ale românilor de pretutindeni, prin asigurarea unui cadru adecvat de afirmare identitară, în conformitate cu legislația română, precum și cu normele europene și internaționale relevante;

c) sprijinirea organizațiilor și asociațiilor reprezentative ale românilor de pretutindeni, în vederea stabilirii unui parteneriat eficient care să urmărească promovarea imaginii României și a românilor în rândul opiniei publice din statele de reședință.

d) consolidarea spațiului cultural și spiritual românesc, în conformitate cu principiul suveranității teritoriale, al bunei-vecinătăți și al respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, inclusiv drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale.

e) stabilirea cadrului instituțional și juridic pe care statul român îl pune în slujba intereselor românilor de pretutindeni;

Art.5

(1) Românii de pretutindeni au următoarele drepturi:

a) dreptul de a beneficia de acces gratuit în România în instituțiile de cultură, publice sau private, monumente istorice, sit-uri de patrimoniu ;

b) dreptul de a studia în România la toate nivelurile și formele de învățământ;

c) dreptul de a solicita și obține, prin concurs, burse de studiu în România, la orice nivel și formă de învățământ, în vederea aprofundării cunoștințelor de limbă română și pentru afirmarea identității culturale și științifice române;

d) dreptul de a participa la stagii de perfecționare în România și de a beneficia de facilitățile aferente pentru cadrele didactice;

e) dreptul de a solicita și obține sprijinul financiar sau material al autorităților române pentru a beneficia de manuale, cărți de specialitate, beletristică, publicații și alte materiale editate sau pe suport electronic în limba română;

f) dreptul de a solicita și obține sprijinul financiar sau material al statului român pentru construcția sau renovarea de lăcașe de cult în statul de cetățenie/reședință;

g) dreptul de a solicita și obține sprijinul statului român pentru construcția sau renovarea de instituții educaționale cu predarea în limba română în statul de cetățenie/reședință;

h) dreptul de a solicita și obține sprijinul financiar sau material al statului român pentru susținerea manifestărilor culturale, artistice și religioase ale românilor de pretutindeni, a învățământului în

limba română, precum și pentru funcționarea organizațiilor culturale ale românilor de pretutindeni și pentru alte activități legate de obiceiurile și tradițiile acestora;

i) dreptul de a participa la Forumul comunităților românești de pretutindeni, organizat în conformitate cu art.10;

j) dreptul de a solicita și obține sprijin pentru editarea de publicații și realizarea de producții audio-vizuale în limba română precum și pentru crearea de institutii mass-media proprii;

k) drepturi de a primi distincții ale statului pentru promovarea valorilor culturale, spirituale și științifice românești;

l) alte drepturi prevăzute în acorduri internaționale și programe de colaborare;

(2) De drepturile prevăzute la lit. b)-d) poate beneficia, la cerere, fără discriminare, orice persoană care studiază/predă în limba română în străinătate, indiferent de originea etnică sau de cetățenie.

(3) Asistența prevăzută la alin (1) lit. e), f), g), h), j), k) va fi acordată cu respectarea strictă a principiului nediscriminării și a reglementărilor interne din statul de cetățenie/reședință, care sunt înconformitate cu standardele europene și internaționale..

Art. 6

(1) Românii de pretutindeni beneficiază de drepturile prevăzute în prezenta lege, pe baza îndeplinirii următoarelor condiții:

a) declară pe proprie răspundere, pe baza voinței liber exprimate, cu respectarea condițiilor prevăzute de Convenția-cadru privind protecția minorităților naționale, că își asumă identitatea culturală română, indiferent de denumirea folosită în statul de cetățenie sau reședință pentru desemnarea minorității respective,

b) posedă cunoștințe de limba română corespunzătoare.

Declarația prevăzută la alin.1 lit. a), respectiv evaluarea cunoștințelor prevăzute la alin. 1 lit. b) se realizează la sediul misiunii diplomatice sau oficiului consular al României din statul de cetățenie sau reședință, cu sprijinul Ministerului Afacerilor Externe/ Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni (DRRP) sau la sediul MAE/DRRP din cadrul Ministerului Afacerilor Externe. Modelul declarației și modalitatea de certificare sunt prezentate în Anexa la prezenta lege.

În vederea exercitării drepturilor stipulate în prezenta lege, declarația prevăzută la alin. 1 lit. a) trebuie însoțită de un document de identitate valabil, emis de autoritățile statului de cetățenie.

(2) Declarația pe proprie răspundere a beneficiarului minor care nu a împlinit vârsta de 14 ani va fi făcută de părinții acestuia în prezența sa, iar declarația pe proprie răspundere pentru beneficiarul minor care a împlinit vârsta de 14 ani va fi dată de acesta, cu consimțământul și în prezența părinților săi.

(3) Datele cu privire la românii de pretutindeni vor fi păstrate de către Ministerul Afacerilor Externe cu respectarea legislației în vigoare în materia protecției datelor personale.

Art. 7

Având în vedere domeniul de aplicare al prezentei legi, în vederea sprijinirii învățământului în limba română, se instituie anual un număr de burse de merit și alte premii, acordate românilor de pretutindeni, în special elevi, studenți, cadre didactice tinere din statele vecine, pentru performanță

școlară și universitară în promovarea culturii române, finanțate și acordate de către Ministerul Afacerilor Externe/ Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni.

Art. 8

În exercitarea atribuțiilor sale, Ministerul Afacerilor Externe/ Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni acordă finanțări nerambursabile destinate derulării proiectelor asociațiilor, organizațiilor, persoanelor juridice și fizice de drept român și din state terțe în beneficiul comunităților românești de pretutindeni, în urma unui proces de evaluare și selecție realizat de o comisie de experți din cadrul MAE/DRRP, în conformitate cu principiul transparenței și prevederile legale în materie.

Art. 9

Se instituie Ziua Românilor de Pretutindeni, care se va sărbători în fiecare an la data de 10 mai.

Art.10

(1) Sub înaltul patronaj al Președintelui României se organizează, o dată pe an, Forumul Comunităților Românești de Pretutindeni.

(2) Forumul Comunităților Românești de Pretutindeni (denumit, în continuare, Forumul) reprezintă cadrul cel mai important dedicat consolidării relațiilor cu românii de pretutindeni, prin intermediul căruia, în principal:

- a) sunt identificate și abordate preocupările, interesele și inițiativele comune ale comunităților românilor de pretutindeni și sunt sprijinite eforturile îndreptate în direcția întăririi coeziunii lor;
- b) sunt promovate valorile culturale și spirituale românești și sunt decise căile cele mai eficiente de punere în valoare a acestora pe plan european și internațional;
- c) se afirmă direcțiile esențiale de acțiune în sprijinul comunităților românești de pretutindeni;
- d) sunt identificate cele mai eficiente modalități de promovare și apărare, de către statul român, a intereselor comunităților românești de pretutindeni;
- e) comunitățile românești de pretutindeni își pot manifesta preocuparea și sprijinul concret și substanțial pentru principalele direcții de dezvoltare ale statului român, în conformitate cu interesul național.

(3) Forumul va fi convocat de Administrația Prezidențială, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe/ Departamentul pentru Relații cu Românii de Pretutindeni.

(4) Fondurile necesare desfășurării acestui eveniment sunt asigurate din bugetul MAE, alocat activităților DRRP.

(5) Forumul poate propune inițierea și realizarea, inclusiv prin intermediul Consiliului Consultativ prevăzut la articolul 11, a unor proiecte specifice care au drept scop păstrarea, afirmarea și dezvoltarea identității culturale, etnice, lingvistice și religioase a românilor de pretutindeni.

Art. 11

(1) În scopul întăririi legăturilor cu românii de pretutindeni și pentru punerea în aplicare a direcțiilor de acțiune stabilite de Forum, se organizează Consiliul Consultativ al Românilor de Pretutindeni, organism onorific fără personalitate juridică, sub patronajul Primului Ministru.

(2) Numărul membrilor va fi de maxim 25 de persoane, care să asigure reprezentarea tuturor spațiilor în care există comunități românești semnificative. Membrii Consiliului vor fi desemnați din rândul personalităților recunoscute ale românilor de pretutindeni, pe baza unei largi consultări a comunităților românești. Durata mandatului acestora este de doi ani, cu posibilitatea reînnoirii.

(3) Consiliul, care se întrunește cel puțin de două ori pe an, poate propune instituțiilor guvernamentale competente măsuri pentru îmbunătățirea activităților ce vizează păstrarea, afirmarea și dezvoltarea identității culturale, etnice, lingvistice și religioase a românilor de pretutindeni. De asemenea, Consiliul acordă, la cerere, asistență și expertiză instituțiilor românești cu privire la orice problemă referitoare la românii de pretutindeni.

(4) Ministerul Afacerilor Externe, prin Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni, va asigura secretariatul tehnic al Consiliului și va acorda sprijinul financiar necesar activității acestuia.

Art. 12

(1) Autoritatea competentă din România pentru aplicarea, respectiv coordonarea aplicării prevederilor prezentei legi este Ministerul Afacerilor Externe, prin Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni.

(2) Alte instituții din România, cu competențe în domeniu, potrivit legislației în vigoare, vor acorda întregul sprijin DRRP, pe bază de parteneriat instituțional.

(3) Pentru aplicarea prezentei legi, DRRP se organizează ca structură în cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

(4) DRRP este condus de un Secretar de Stat.

(5) În exercitarea atribuțiilor sale, secretarul de stat pentru românii de pretutindeni este sprijinit de un subsecretar de stat, numit conform prevederilor legale.

(6) Numărul maxim de posturi din cadrul DRRP este de 50, inclusiv demnitarii, dintre care 33 sunt posturi diplomatice, cu toate drepturile ce decurg din acest statut.

(7) Fondurile pentru funcționarea DRRP și realizarea proiectelor destinate românilor de pretutindeni se alocă prin intermediul bugetului Ministerului Afacerilor Externe, printr-un capitol bugetar distinct.

(8) În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Ministerul Afacerilor Externe, prin Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni, va încheia protocoale de colaborare pentru aplicarea prezentei legi cu Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Culturii și Cultelor, Ministerul Economiei și Comerțului, precum și cu alte instituții cu competențe în domeniu.

(9) Orice modificare privind organizarea și funcționarea Departamentului pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni se aprobă prin Hotărâre de Guvern.

Art. 13

(1) Atribuțiile principale ale Ministerului Afacerilor Externe, prin structura sa specializată, Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni sunt următoarele:

- a) elaborează, aplică și coordonează strategiile guvernamentale, programele și strategiile sectoriale destinate românilor de pretutindeni;
- b) elaborează, propune și avizează proiecte de acte normative consacrate consolidării raporturilor statului roman cu românii de pretutindeni și participă la elaborarea și negocierea tratatelor și a altor documente internaționale care au incidență asupra situației românilor de pretutindeni;
- c) asigură participarea părții române în comisiile mixte privind minoritățile naționale, stabilite în temeiul tratatelor internaționale la care România este parte;
- d) dezvoltă parteneriate cu asociațiile și organizațiile reprezentative ale românilor care trăiesc în afara granițelor, prin acordarea de finanțări nerambursabile către entități juridice publice/private din țară și din afara frontierelor României, în vederea exercitării drepturilor culturale prevăzute de prezenta lege, inclusiv prin derularea unor proiecte specifice, în beneficiul românilor de pretutindeni;
- e) stabilește și dezvoltă raporturi de parteneriat cu structurile guvernamentale însărcinate cu problematica minorităților naționale din țările de cetățenie, pentru asigurarea drepturilor persoanelor aparținând minorității naționale românești, pe principiul reciprocității și conform normelor internaționale în materie;
- f) dezvoltă relații de parteneriat cu organizațiile și instituțiile internaționale care se ocupă de supravegherea respectării drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale;
- g) monitorizează modul în care au loc conservarea și afirmarea identității lingvistice, culturale și religioase a românilor de pretutindeni;
- h) colaborează strâns cu structurile parlamentare, cultele recunoscute legal, instituțiile și organizațiile neguvernamentale cu competențe în domeniu;
- i) sprijină înființarea și dezvoltarea instituțiilor mass-media scrise și audio-vizuale ale românilor de pretutindeni;
- j) sprijină casele limbii și culturii române și centrele culturale ale comunităților românești de pretutindeni;
- k) sprijină consolidarea catedrelor, lectoratelor și bibliotecilor de limbă română din străinătate, precum și înființarea unor catedre de românică;
- l) sprijină elaborarea de studii, cercetări și monografii în zonele locuite de români din cuprinsul altor state;
- m) sprijină acțiunile de cercetare, restaurare, conservare și punere în valoare a patrimoniului cultural românesc din afara granițelor României;
- n) contribuie la construirea și restaurarea unor monumente civile și militare, precum și a unor locașuri de cult ale românilor de pretutindeni;
- o) asigură protejarea, susținerea și revitalizarea tradițiilor și obiceiurilor locale românești în zonele locuite de români din cuprinsul altor state.

(2) Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni inițiază, organizează sau sprijină orice alte acțiuni considerate necesare și oportune pentru realizarea obiectivelor prevăzute la art. 4.

Art.14

(1) Se înființează Institutul „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru românii de pretutindeni (denumit în continuare Institutul), instituție publică de interes național, cu personalitate juridică proprie, în subordinea Ministerului Afacerilor Externe și în coordonarea directă a secretarului de stat pentru românii de pretutindeni, prin reorganizarea Centrului „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru românii de pretutindeni.

(2) În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Ministerul Afacerilor Externe va emite un ordin care va reglementa structura organizatorică, statul de funcții, precum și regulamentul de funcționare a Institutului.

(3) Obiectivele principale ale Institutului sunt:

- a) promovarea valorilor culturii naționale în rândul comunităților românești din afara țării;
- b) asigurarea, prin anul pregătitor, a cadrului necesar pentru însușirea limbii, culturii și a civilizației românești de către bursierii statului român;
- c) perfecționarea cadrelor didactice, care predau limba română/în limba română în comunitățile românești de pretutindeni
- d) realizarea de studii, analize, cercetări privind comunitățile românești din afara țării, în parteneriat cu instituții publice și organizații neguvernamentale de profil;
- e) organizarea de evenimente cu caracter cultural, artistic, științific, educațional, documentar, cu preponderență pentru tinerii români de pretutindeni, în colaborare cu alte instituții de specialitate;
- f) facilitarea dialogului și a colaborării, atât a personalităților românești din afara granițelor, cât și a organizațiilor reprezentative ale românilor de pretutindeni, în scopul conturării unui cadru adecvat comunicării pe segmente socio-profesionale distincte;
- g) dezvoltarea de activități specifice, în beneficiul culturii, al civilizației naționale și al imaginii României în lume;
- h) conceperea de proiecte și programe educationale pentru membrii comunităților românești din afara granițelor;
- i) editarea unor lucrări de referință privind problematica comunităților românești.

(4) Cu acordul autorităților din statele de reședință vor putea fi înființate filiale externe ale Institutului. Aprobarea înființării acestora se face prin hotărâre de guvern.

(5) Filialele din străinătate ale Institutului au misiunea de a:

- a) menține și dezvolta relațiile culturale și spirituale cu românii de pretutindeni, în scopul conservării și afirmării identității etnice, lingvistice și religioase a acestora;
- b) contribui la promovarea prezenței românești la manifestările culturale și științifice din statele de reședință, care să permită conturarea rolului comunităților românești ca vectori de imagine ai României în statele de reședință

(6) Studenții și cursanții Institutului, bursieri ai statului român, beneficiază de cazare gratuită în spațiile Institutului, pe perioada anului pregătitor.

(7) Cheltuielile curente și de capital ale Institutului se finanțează din venituri proprii și din subvenții acordate de la bugetul de stat, prin sumele repartizate Ministerului Afacerilor Externe.

(8) Veniturile proprii provin din:

- a) activități de cercetare științifică;
- b) asistență de specialitate și consultanță;
- c) sprijin financiar acordat de organisme internaționale;
- d) donații, sponsorizări, precum și alte resurse legal constituite.

(9) Autoritățile administrației publice locale din unitățile administrativ-teritoriale din România în care se realizează activitățile organizate sau coordonate de către Institutului vor acorda asistența necesară pentru a asigura, în condițiile convenite, spațiile și echipamentele corespunzătoare pe durata activităților respective.

Art. 15

(1) Prezenta lege nu aduce atingere competențelor Ministerului Educației și Cercetării, Ministerul Economiei și Comerțului sau ale altor instituții românești de profil, în ceea ce privește acordarea de burse pentru cetățeni ai altor state de origine etnică română, cetățeni români cu domiciliul în străinătate și cetățeni străini.

(2) Stabilirea priorităților și necesarului de burse pentru românii de pretutindeni se realizează de Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Afacerilor Externe, prin Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni;

(3) Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Afacerilor Externe, prin Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni, organizează metodologia pentru preselecția românilor de pretutindeni care doresc să beneficieze de burse oferite de statul român.

(4) Bursele se acordă în condițiile de promovare stabilite de normele școlare în vigoare și, după caz, de senatele universitare.

(5) Fondurile pentru asigurarea burselor prevăzute la art. 5 alin (1) lit. c), precum și cheltuielile de școlarizare se prevăd în bugetul Ministerului Educației și Cercetării, respectiv în bugetele altor instituții competente.

(6) Cuantumul burselor de stabilește prin hotărâre de guvern, diferențiat, în funcție de nivelul studiilor.

Art. 16

(1) Prezenta lege intră în vigoare în trei luni de la data publicării în Monitorul Oficial.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei Legi, Legea nr. 150/1998 privind sprijinul acordat comunităților românești de pretutindeni se abrogă.